

SAAPUNUT
31-03-2011
RIESKA-LEADER

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Oulu

05.04.2011

Dnro POPELY

842/3570-2010

PÄIHTEETÖN PORUKKA - PP

VUOSIRAPORTTI 2010

Satu Kukkola

Elisa Männistö

Ylivieskan kaupungin nuorisotoimisto

PP- päihteen porukka

Tukipäätöksen numero 842/3570-2010

1 Yleistä PP:stä

PP – Päihteetön Porukka - on Ylivieskan Jokirannan koulun ja Ylivieskan kaupungin nuorisotoimen yhteinen malli yläkouluiikäisten nuorten päihdeettömyyteen kannustamisessa ja tukemisessa. Mallin tarkoituksena on saada nuoret pitäytymään päihdekokeiluista vähintään malliin sitoudutun aikajakson ajan sekä vahvistaa elämässä olevia positiivisia asioita. Sitoumuksen allekirjoittavat niin nuori itse kuin hänen vanhempansa. Lukuvuoden mittaan järjestetään monenlaisia aktiviteetteja ja yhteistä tekemistä PP:läisille, kuten kuukausikilpailuja. Lisäksi päihdeettömyydessä onnistuneet luokat pääsevät keväällä yhteiselle PP-retkelle

PP:n hanketyöntekijänä on toiminut alusta alkaen yhteisöpedagogi Satu Kukkola. Työaika on ollut hankkeen alusta vuoden 2010 maaliskuuhun puolipäiväinen, jonka jälkeen Satu on työskennellyt joko PP-rahoituksella tai nuorisotoimen omalla rahalla hankkeessa kokopäiväisenä työntekijänä. Hallinnoinnista vastaa nuorisosihteeri Elisa Männistö. Ohjausryhmään kuuluu edustajat nuorisotoimesta, Jokirannan koululta, Rieska-Leaderilta sekä Jokirannan koulun vanhempainyhdistykseltä. Ohjausryhmä kokoontui kerran vuoden 2010 aikana.

2 PP:n tavoitteet

Keskeisin tavoite on nostaa päihdekokeilujen ikäraja vähintään malliin sitoudutun ajan yli sekä luoda moniammatillista yhteistyötä kodin, koulun ja nuorisotoimen välillä. Haluamme välittää nuorelle tiedon siitä, että aikuiset seisovat yhtenä rintamana ja että me emme hyväksy liian aikaista päihdeidenkäyttöä.

Kuukausitehtävät, joita pyrimme järjestämään vähintään joka toinen kuukausi, järjestetään niin että koko luokka osallistuisi niihin aina yhdessä ja toteutuminen vaatisi jokaisen panostusta. Tämän on tarkoitus vahvistaa luokan yhteishenkeä, varsinkin uusien seiskaluokkalaisten keskuudessa. Vahva yhteishenki koululuokassa ja sieltä saatava tuki voi myös olla tehokas päihdeidenkäytön ehkäisijä.

Päihdeettömän Porukan on myös tarkoitus ”kiillottaa” päihdeettömän elämän imagoa. Järjestämme hienoja erilaisia tapahtumia joihin PP:läiset vain pääsevät ainoastaan. Nuorisotoimen järjestämässä tapahtumissa voivat PP:läiset päästä ilmaiseksi sisään, muut jotka eivät kuulu PP:hen joutuvat maksamaan samaisesta tapahtumasta. Tämän on tarkoitus osoittaa PP:läisille kuinka päihdeetön elämä tarjoaa kivoja asioita eikä rahat kulu esimerkiksi päihteisiin.

3 PP:n toteutus

Mallia hallinnoidaan nuorisotoimessa, rahoitus kehittämiseen ja toteuttamiseen on saatu EU:n Leader-ohjelmasta, paikallistoimijana Rieska-Leader. Yksityisrahoituksesta on vastannut Jokirannan koulun vanhempainyhdistys ry. Olemme pystyneet palkkaamaan työntekijää vuoden 2010 aikana myös nuorisotoimen rahoituksella, näin olemme voineet käyttää hankerahoja pitemmällä aikavälillä. Tulemme hakemaan hankerahoituksen jatkamista myös vuodelle 2012 ulottuen.

Mallissamme on keskeistä työntekijän työpanos. Resursseina meillä oli vuonna 2010 käytössä melkein koko vuoden ajan kokopäiväinen työntekijä, lisäksi koulun PP-opettajat saivat yhden viikkovuositunnin käyttöönsä PP-toimintaan. PP-mallia on esitelty naapurikunnissa, esittelijöinä ovat toimineet PP-opettajat työntekijän lisäksi. PP-ohjaajamme on myös osallistunut Allianssin nuorisotyöriesteilyyn, jossa esiteltiin PP-mallia ehkäisevän päihdetyön teemassa. Lisäksi ohjaaja on käynyt Syöpäjärjestön järjestämän nuorten tupakoinninlopettamisohjaajakoulutuksen.

Keväällä 2010 valmistui nuorisosihteerin Humanistisen Ammattikorkeakoulun järjestö- ja nuorisotyön ylempään ammattikorkeakoulututkintoon tekemä lopputyö PP-mallista: Päihdetyön Porukka – PP. Ehkäisevän päihdetyön toimintamallin kehittäminen koulun ja nuorisotoimen yhteistyömalliksi. Esimerkitapauksena Ylivieskan kaupunki. Opinnäytetyö löytyy Humanistisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyötietokannasta osoitteesta

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/15328/mannisto_elisa.pdf?sequence=1

Päihdekokeilujen suhteen toimintamalli on seuraavanlainen: mikäli nuori jää esimerkiksi tupakoinnista kiinni hänellä on kaksi vaihtoehtoa: hän haluaa lopettaa tupakoinnin tupakoinninlopettamisryhmässä ja näin saa jatkaa PP toiminnassa mukana tai hän jää pois PP- toiminnasta. Aina kun nuoren havaitaan käyttävän tai kokeilleen päihteitä, nuoren kanssa keskustellaan ja otamme kotiin yhteyttä.

Toimintaa tukevat Jokirannan koulun vanhempainyhdistys sekä Ylivieskan seurakunnan erityisnuorisotyö. Jokirannan ja nuorisotoimen yhteistyö on todella ainutlaatuista ja antoisaa. Yhteistyö näiden kahden tahon välillä on vahvistunut entisestään ja tulevaisuutta ajatellen sillä on varmasti paljon merkitystä niin ehkäisevässä päihdetyössä kuin muissakin osa-alueilla. Ilman näin vahvaa yhteistyötä Päihdetyön Porukkaa olisi täysin mahdoton toteuttaa tällaisessa mittakaavassa.

Jokirannan koulun vanhempainyhdistys on tukenut PP- toimintamallia muun muassa rahallisesti. He ovat myös olleet loistava taustatuki toimintamallin ajatukselle sekä hyvä kanava viemään asioita eteenpäin vanhempien välillä. Heidän, kuten seurakunnan erityisnuorisotyön ja Jokirannan koulun avulla olemme voineet luoda oppilaille kuvan aikuisista, jotka välittävät nuorten liian aikaisesta päihteiden käytöstä.

4 PP:n tulokset ja vaikutukset

Oppilaita Jokirannalla tänä lukuvuonna (2010-2011) on noin 551, joista seiskaluokkalaisia on 180, kahdeksaluokkalaisia 183 ja yhdeksäsluokkalaisia 188. Heistä on kieltäytynyt (tai ei ole palauttanut sitoutumislomaketta, joka katsotaan kieltäytymiseksi) toimintaan osallistumisen 75 kappaletta. Seiskaluokkalaisista seitsemän, kahdeksaluokkalaisista 25 ja yhdeksäsluokkalaisista 43 oppilasta ei halunnut osallistua PP toimintaan. Matkan varrella on tippunut toiminnasta kaksi ihmistä, jotka ovat jääneet tupakoinnista kiinni eivätkä ole halunneet lopettaa tupakointiaan/osallistua tupakoinninlopettamisryhmään. Viisi oppilasta olivat joulukuussa 2010 "seurannassa" eli he ovat jääneet kiinni tupakoinnista, mutta heidän tupakointinsa ei ole säännöllistä. He ovat sitoutuneet lopettamaan, mutta he eivät ole varsinaisessa tupakoinninlopettamisryhmässä vähäisen tupakoinnin vuoksi. Heitä kuitenkin tavataan satunnaisesti lukuvuoden aikana ja keskustellaan tupakoimattomuudesta. Lisäksi he

ovat lupautuneet tarvittaessa puhaltamaan häkämittariin, jolloin voidaan seurata häkäpitoisuutta ja tupakoimattomuutta.

Tupakoinninlopettamisryhmää ei ole vielä aloitettu. Satunnaisten tupakoitsijoiden kanssa käytetään "seurantamenetelmää", koska varsinainen tupakoinninlopettamisryhmä ei ole heille sopiva. Tupakoinninlopettamisryhmään on tarkoitus ottaa sellaisia, joilla on jo fyysinen riippuvuus tupakkaan ja heidän tupakointinsa on lähemmäs päivittäistä. Keväällä 2010 tupakoinninlopettamisryhmä toimi aktiivisesti kevätlukukaudella ja siinä oli kaiken kaikkiaan noin 15 oppilasta, joista kuitenkin noin kuusi oppilasta oli aktiivisesti mukana. Onnistunutta tupakoinninlopettamista ei tainnut kenelläkään tulla, mutta kaikki kuusi aktiivista kävijää vähensivät tupakointiaan roimasti. Viime keväisestä oppien otamme nykyään tupakoinninlopettamisryhmään vain sellaisia jäseniä, jotka polttavat vakituisesti ja ovat valmiita yrittämään lopettamaan.

Kuukausikilpailuja pyritään järjestämään niin usein kuin on mahdollista (joko kuukausittain tai joka toinen kuukausi) sekä pyrimme järjestämään niin syksyin kuin keväisin yhden hieman isomman tapahtuman. Kuukausikilpailut toimivat seiskaluokkalaisilla todella hyvin, silloin osallistujia määrä lähentelee 100% mutta kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaiset osallistuvat heikommin kilpailuihin (yhdeksäsluokkalaiset huonoiten). Tämän vuoksi pyrimmekin järjestämään yhdeksäsluokkalaisille enemmän yksilökilpailuja, koska silloin kuitenkin kaikilla on mahdollisuus osallistua ja ketään ei tarvitse pakottaa. Osallistuminen tapahtumiin, kuten artistin esiintyminen tai muotinäytös, on ollut todella hyvä.

5 Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Haluaisimme laajentaa toimintaamme myös alakouluihin (5-6 luokkalaisille) sillä päihdekokeilut, varsinkin tupakointi, alkavat usein jo siellä. Koemme, että alakoululta olisi hyvä aloittaa ja näin myös jatkaa yläkouluikäisiin. Tällainen jatkuvuus olisi ihanteellista ja olisi varmasti tehokkaampi keino ehkäistä päihdekokeiluja.

Päihdevalistus tulisi aloittaa mahdollisimman nuorena, jotta siitä olisi mahdollisimman paljon hyötyä. Koska yläkouluikä on hyvin kriittinen aika päihdekokeiluille, tulisi niiden ehkäiseminen aloittaa jo siksi hyvissä vaiheissa.

Tarkempaa tietoa mallista ja sen vaikutuksista löytyy alussa mainitusta opinnäytetyöstä. Opinnäytetyöhön kuuluu myös PP – Päihdeetön Porukka. Taustaa ja tietoa toimijoille –opas, jossa on kuvattuna toimintamallimme tarkasti.

Tavoitteena on saada malli juurtumaan hankeajan jälkeen vakituisesti toimintamalliksi koulutoimen ja nuorisotoimen yhteisrahoituksella. Tätä varten teemme töitä koko ajan. Emme halua hyvän toimintamallin jäävän pois käytöstä.

Ylivieskassa 30.3.2011

Maritta Piili
kaupunginsihteeri

Kauko Sarkkinen
kaupunginkamreeri